

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lutego 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Bożena Szponar – Jarocka

Sędziowie: SO del. Elżbieta Rostół (spr.)

SA Piotr Prusinowski

Protokolant: Emilia Janucik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 lutego 2016 r. w B.

sprawy z odwołania R. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji wnioskodawcy R. M.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 6 maja 2015 r. sygn. akt IV U 14/15

I. **oddala apelację,**

II. **zasądza od R. M. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.**

sygn. akt III AUa 848/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 17 listopada 2014 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił R. M. prawa do wcześniejszej emerytury wobec braku przesłanek z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W ocenie organu rentowego wnioskodawca ukończył 60 lat, na dzień 1 stycznia 1999 r. posiada ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, ale nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach, o których mowa w art. 32 w/w ustawy.

R. M. złożył odwołanie od tej decyzji. Wniósł o jej zmianę i przyznanie mu prawa do wnioskowanego świadczenia. W uzasadnieniu odwołania wskazał, że niewłaściwie zostały zweryfikowane jego świadectwa pracy, które złożył wraz z wnioskiem. Dlatego w załączeniu do odwołania przedłożył świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Natomiast co do pracy w firmie (...) wyjaśnił, że po likwidacji tego zakładu posiada jedynie kopię świadectwa pracy. Wyjaśnił, że pracując jako monter sprzętu agd wykonywał różne prace - naprawił elementy chłodnicze, używał spawarki elektrycznej, pracował przy freonie i amoniaku, co sprawiło, że był narażony na działanie szkodliwych gazów.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie. Podniósł, że wnioskodawca nie udowodnił wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych uprawniających do emerytury z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Wskazał, że do stażu pracy w warunkach szczególnych uwzględnił okres pracy wnioskodawcy od 1 marca 1993 r. do 31 grudnia 1998 r. w (...) S.A. w O., w wymiarze 5 lat, 9 miesięcy i 24 dni. Z kolei na podstawie nowego dowodu w postaci świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 15 grudnia 2014 r., które skarżący załączył do odwołania - wydał 7 stycznia 2015 r. nową decyzję, ponownie odmawiając ubezpieczonemu prawa do emerytury. Wskazał jednak, że po uwzględnieniu okresu zatrudnienia wymienionego w powyższym świadectwie – staż pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych wyniósł 13 lat, 4 miesiące i 7 dni, zamiast wymaganych 15 lat.

R. M. złożył również odwołanie od decyzji z dnia 7 stycznia 2015 r. W jego treści ponowił zarzut niesłusznego nieuznania pracy w warunkach szczególnych w firmie (...). Dodał, że w związku z rozwiązaniem tego przedsiębiorstwa ma trudności w udowodnieniu swojej pracy w warunkach szczególnych. Powtórzył, że jego praca polegała na naprawie sprzętu chłodniczego oraz kontakcie z freonem i amoniakiem.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie. Wyjaśnił, że skarżący na dzień 1 stycznia 1999 r. udokumentował 13 lat, 4 miesiące i 7 dni pracy w warunkach szczególnych, zamiast wymaganych 15 lat takiej pracy. Argumentował, że nie uznał stażu pracy w Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku monter sprężu agd, bowiem praca w tym charakterze nie jest pracą w warunkach szczególnych. Z uwagi na wcześniej wniesione odwołanie od decyzji z dnia 7 listopada 2011 r., organ rentowy wniósł o łączne rozpoznanie obu spraw.

Sąd Okręgowy w Olsztynie połączył na podstawie art. 219 k.p.c. do wspólnego rozpoznania sprawy IV U 14/15 i IV U 144/15 i prowadzenia sprawy dalej pod sygn. IV U 14/15.

Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 6 maja 2015 r. oddalił odwołania R. M..

Powyższy wyrok Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych. R. M., urodzony dnia (...), w ostatnim okresie ubezpieczenia, to jest od 26 lipca 2014 r. przebywał na świadczeniu przedemerytalnym, 5 listopada 2014 r. złożył wniosek o emeryturę. Wówczas do dokumentacji obrazującej przebieg aktywności zawodowej dołączył między innymi zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Rp-7 z dnia 11 września 2014 r. wystawione przez (...) sp. z o.o. w G., zawierające informację, że wnioskodawca od 1 marca 1993 r. do 30 grudnia 2013 r. był zatrudniony u tego pracodawcy, w tym ostatnio na stanowisku samodzielnego referenta ds. telefonicznej obsługi klienta. Przedtem, do wniosku z dnia 20 października 2003 r. złożonego na potrzeby ustalenia wartości kapitału początkowego, dołączył „zwykłe” świadectwo prac z (...) wskazujące, że w wymienionym okresie zatrudnienia u tego pracodawcy, od 1 września 1989 r. do 31 marca 1992 r. świadczył pracę na stanowisku monter sprężu gospodarstwa domowego.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z dnia 17 listopada 2014 r., zaskarżoną w niniejszej sprawie, na podstawie art. 184 i art. 24 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze, odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury z uwagi na nieudokumentowanie 15 lat pracy w warunkach szczególnych, lecz jedynie 5 lat, 9 miesięcy i 24 dni.

Do złożonego odwołania wnioskodawca dołączył nowy dowód w postaci świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 15 grudnia 2014 r. z (...) SA Oddział w O., wskazującego, że wnioskodawca w latach 1982-1989 świadczył pracę w warunkach szczególnych na stanowiskach wymienionych w treści tego dokumentu. W konsekwencji organ rentowy 7 stycznia 2015 r. wydał kolejną decyzję odmawiającą wnioskodawcy prawa do emerytury. Według organu rentowego R. M. wykazał 13 lat, 4 miesiące i 7 dni stażu pracy w warunkach szczególnych – zamiast wymaganych 15 lat. Wnioskodawca również od tej decyzji wniósł odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił również, że wnioskodawca po szkole podstawowej podjął naukę w Technikum Elektronicznym w O., którą ukończył w 1973 r. jako technik elektronik a następnie rozpoczął pracę w (...) w O.. W następnym okresie

swojej aktywności zawodowej, począwszy od 1976 r. pracował w (...) w O. (do 31 sierpnia 1989 r.). W spornym okresie pracy, to jest od 1 września 1989 r. do 31 marca 1992 r. (2 lata i 7 miesięcy) był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w W. Zakład (...) w O. jako monter sprzętu gospodarstwa domowego. Zakład świadczył usługi gwarancyjne sprzętu gospodarstwa domowego, grzejnego i chłodniczego. Wnioskodawca zajmował się serwisowaniem i naprawą sprzętu agd. Jeździł ze stacją ze zgrzewarką i naprawiał sprzęt chłodniczy, zamrażarki oraz w firmach lody chłodnicze i zamrażarki. Naprawiał przeważnie sprzęt chłodniczy i sprzęt grzejny, czyli piecyki grzewcze elektryczno-gazowe np. w łazienkach, zakładach gastronomicznych. W początkowych okresach pracy montera wymieniano się cały agregata później już napełniało się sprężarki. Wymiana całej sprężarki polegała na wejściu w układ chłodniczy, wylutowaniu, wymianie sprężarki, wlutowaniu oraz napełnieniu i sprawdzeniu szczelności. Wnioskodawca naprawiał chłodziarki w gospodarstwach domowych a w zakładach gastronomicznych lody chłodnicze i słupki chłodnicze. Nadto naprawiał pralki automatyczne oraz schładzarki do mleka u rolników. Posiadał uprawnienia gazowe. Naprawiał także piwole do piwa, zmywarki do naczyń, małe chłodziarki na amoniaku, urządzenia pralnicze, schładzarki do napojów. Praca odbywała się w terenie, wyjazdy liczyły nawet 200 km i obejmowała obszar dawnego woj. (...), (...), (...) i część (...). Wracał po tygodniu, albo wieczorem w ten sam dzień. Praca w większości dotyczyła chłodnictwa. Naprawy prowadzone przez firmę miały charakter hurtowy ale były też wykonywane u pojedynczych klientów. R. M. naprawiał również piecyki gazowe, a także pralki. Dokonywał napraw tych wszystkich urządzeń (sprzęt chłodniczy albo pralniczy) w zależności od zleceń. Większość czasu naprawiał jednak sprzęt chłodniczy. Obecnie firma istnieje przy ul. (...) pod nazwą P. Serwis. Odwołujący wyjaśnił, że wnosi o zaliczenie tej pracy jako pracy w szczególnych warunkach z powodu kontaktu z freonem i amoniakiem przy naprawie sprzętu chłodniczego, kiedy pracował jako monter agd w firmie (...). Była to praca na pełnym etacie. Wskazał, że wielokrotnie w czasie pracy zaciągał się tym gazem, tracił świadomość, bolała go głowa. Stwierdził, że sama nazwa stanowiska pracy – monter agd jest ogólnikowa, a zakład już nie istnieje i nie występował o świadectwo pracy w szczególnych warunkach. W (...) został wyposażony w stację próżniową, stację zasilania freonem i spawarkę. Naprawiał sprzęt chłodniczy. Ukończył też kurs na montera kotłów gazowych, sporadycznie naprawiał kotły i piecyki gazowe. Codziennie miał kontakt z freonem. Jeździł w delegacje, zajmował się wymianą sprężarek, płukaniem instalacji w zamrażarkach. Naprawiał sprzęt chłodniczy w mleczarniach.

Sąd Okręgowy zważył, że w świetle obowiązującej judykatury, w sytuacji kiedy brak jest wymaganego świadectwa pracy w warunkach szczególnych wystawionego przez pracodawcę, bądź gdy budzi ono wątpliwości, sąd może prowadzić postępowanie dowodowe zmierzające do ustalenia, czy praca wykonywana przez stronę, była wykonywana w warunkach wymaganych przepisami rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (np. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 21 lutego 2013 r., sygn. akt III AUa 1783/12, uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 4 listopada 2008 r., w sprawie sygn. akt III AUa 3113/08).

Sąd Okręgowy podkreślił, że w myśl art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych: ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 tej ustawy.

Wymienione świadczenie przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Natomiast zgodnie z art. 32 ust. 1 tej ustawy, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3.

Sąd Okręgowy wskazał, że dla celów ustalenia wymienionych uprawnień emerytalnych, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Z kolei art. 32 ust. 4 tej ustawy określa, że wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, to jest rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Sąd Okręgowy wskazał, że w przedmiotowej sprawie poza sporem było, że R. M. spełnił większość przesłanek uprawniających do uzyskania prawa do emerytury z wyjątkiem 15 lat pracy w szczególnych warunkach na dzień 1 stycznia 1999 r. Rozstrzygnięcia zatem wymagało, czy jego pracy od 1 września 1989 r. do 31 marca 1992 r. na stanowisku montera sprzętu agd – stanowi pracę w warunkach szczególnych.

Sąd pierwszej instancji podkreślił nadto, że zgodnie z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w niniejszym rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okres pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach. Załączniki A i B do tego rozporządzenia wskazują wyraźnie, jakie z prac określa się mianem prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Przy ocenie czy skarżący świadczył pracę w szczególnych warunkach, nie ma znaczenia nazwa stanowiska na jakim był zatrudniony, ale to jakie czynności w istocie wykonywał. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Oznacza to, że pracownik wykonujący prace w warunkach szczególnych na danym stanowisku nie ma powierzonych innych obowiązków jak tylko te, które dotyczą pracy w warunkach szczególnych. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku, stale tj. ciągle wykonuje pracę w szczególnych warunkach i nie wykonuje w tym czasie żadnych innych czynności nie związanych z zajmowanym stanowiskiem (uzasadnienie wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 20 września 2012 r., III AUa 380/12, oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 210/07, z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 66/0).

Zdaniem Sądu Okręgowego w powyższej sprawie nie było podstaw do zmiany zaskarżonej decyzji. Po pierwsze, wykaz prac w warunkach szczególnych stanowiący załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, nie zawiera stanowiska - monter sprzętu gospodarstwa domowego (sprzętu agd). Nie jest wymienione w żadnym z działów przemysłu, o których mowa w rozporządzeniu, lecz dotyczy sektora usług. Po drugie, wbrew twierdzeniom skarżącego nie ma jednoznacznych dowodów potwierdzających, że w okresie zatrudnienia od 1 września 1989 r. do 31 marca 1992 r. - pracując w (...) jako monter sprzętu agd - świadczył tę pracę w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W ocenie tego Sądu gdyby hipotetycznie przyjąć za wnioskodawcę – wbrew wskazanym przepisom, że praca na tym stanowisku jest pracą wykonywaną w warunkach szczególnych – to i tak nie ma podstaw do przyjęcia, iż pracował on stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Doświadczenie życiowe wskazuje, że wnioskodawca jako monter instalacji agd oprócz kontaktu z gazami chłodniczymi, naprawiał inne elementy takich urządzeń, jak np. podzespoły mechaniczne i elektryczne. Nie bez znaczenia był też czas poświęcony na dojazd do klienta i powrót, bowiem praca była wykonywana w terenie.

Sąd Okręgowy uznał, że powyższą tezę potwierdza w całości zebrany w sprawie materiał dowodowy, w szczególności zeznania świadków, akta osobowe skarżącego ze spornego okresu zatrudnienia a także jego wyjaśnienia.

W ocenie Sądu Okręgowego zeznania przesłuchanych w sprawie świadków oraz wyjaśnienia samego wnioskodawcy są ze sobą spójne i zasługują na uwzględnienie. Świadkowie wskazali jakimi pracami zajmował się wnioskodawca. Jednak zdaniem tego Sądu, nie zasługuje na uwzględnienie zakwalifikowanie przez samego wnioskodawcę wykonywanych przez niego prac wyłącznie jako pracy w szczególnych warunkach – stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Z obiektywnych i wiarygodnych zeznań świadków jak i wyjaśnień samego wnioskodawcy wynika, że poza naprawą sprzętu chłodniczego (chłodziarek, zamrażarek, lad i słupków chłodniczych), dokonywał on także napraw pralek oraz piecyków i kotłów gazowych. Sąd pierwszej instancji nie negował tego, że wnioskodawca pracował w otoczeniu niebezpiecznych dla zdrowia gazów chłodniczych wykonując naprawy elementów chłodzących w urządzeniach agd, jednak nie czynił tego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W ocenie Sądu Okręgowego, wbrew twierdzeniom skarżącego, nie sposób było uznać i ustalić, że jako monter sprzętu agd pracował on w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów powołanego wyżej rozporządzenia.

Reasumując, Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawca pomimo, iż posiada ponad 25-letni okres zatrudnienia przed dniem 1 stycznia 1999 r., to jednak nie legitymuje się wymaganym przepisami 15-letnim stażem pracy w szczególnych warunkach. Gdyby nawet uznać, że pracował on w szczególnych warunkach jako monter sprzętu agd - to i tak brak było podstaw do zmiany zaskarżonej decyzji. Oba okresy zatrudnienia liczone łącznie, to jest okres 13 lat 4 miesięcy i 7 dni stażu pracy w warunkach szczególnych - uwzględnionych przez organ rentowy, wraz z okresem pracy w (...) (w wymiarze 2 lat i 7 miesięcy), stanowią razem 14 lat 11 miesięcy i 7 dni zamiast wymaganych 15 lat.

Na podstawie art.477¹⁴ § 1 kpc Sąd Okręgowy oddalił odwołanie jako bezzasadne.

Apelację od powyższego orzeczenia wniósł R. M. zaskarżając je w całości oraz zarzucając mu:

1. naruszenie art. 233 § 1 kpc poprzez błędne dokonanie ustaleń faktycznych, poprzez:

a) przyjęcie przez Sąd Okręgowy, że liczone łącznie oba okresy zatrudnienia, to jest okres 13 lat, 4m-cy i 7 dni stażu pracy w warunkach szczególnych uwzględnionych przez organ rentowy, wraz z okresem pracy w (...) (w wymiarze 2 lat i 7 miesięcy) stanowi razem 14 lat, 11 miesięcy i 7 dni jako oczywisty błąd rachunkowy sprzeczny z zasadami logicznego rozumowania;

b) przyjęcie przez Sąd, że skarżący nie świadczył pracy w warunkach szczególnych, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wbrew zgromadzonemu materiałowi dowodowemu;

c) oparcie rozstrzygnięcia na niepełnym materiale dowodowym, na skutek przeprowadzenia przez sąd pierwszej instancji postępowania dowodowego bez rozważenia w sposób bezstronny i wszechstronny zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności nie zbadanie przez Sąd Okręgowy, czy czynności wykonywane przez skarżącego w przedmiocie napraw pieców kotłów gazowych, nie są pracą w warunkach szczególnych, w konsekwencji przyjęcie, że skarżący nie pracował od 1 września 1989 r. do 31 marca 1992 r. w warunkach szczególnych;

2. naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) poprzez nieuzasadnione uznanie, że praca jest wykonywana w warunkach szczególnych jeśli wykonywana jest stale, co zdaniem Sądu oznacza wykonywanie obowiązków w warunkach szczególnych przez 100% czasu pracy;

Mając na uwadze powyższe apelujący wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku, uwzględnienie powództwa i orzeczenie zgodnie z żądaniem pozwu, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu celem ponownego rozpoznania;
2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania procesowego wg norm przepisanych;
3. z ostrożności procesowej wniósł o powołanie biegłego sądowego z zakresu medycyny pracy w celu wydania opinii odpowiadającej na pytanie czy praca wnioskodawcy w otoczeniu urządzeń elektroenergetycznych była pracą w warunkach szczególnych zgodnie i na podstawie wykazu prac o takim charakterze – zał. A i B do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja jest bezzasadna. Rozpoznając niniejszą sprawę Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych oraz właściwie zastosował przepisy prawa materialnego, tj. art. 184 i 32 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.) zwanej dalej ustawą emerytalną oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.) zwanego dalej rozporządzeniem. Sąd Apelacyjny w całości podziela i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne oraz wykładnię przepisów dokonaną przez ten Sąd.

Sąd pierwszej instancji przeprowadził należyłą ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, przy uwzględnieniu zasad logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego. Nie można więc podzielić podniesionego w apelacji zarzutu obrazy art. 233 §1 kpc, określającego sądowi granice swobodnej oceny dowodów. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, art. 233 §1 kpc zawiera przede wszystkim nakaz – nie doznający wyjątku- aby wyrażona ocena w aspekcie wiarygodności dokonana była na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału w sprawie oraz uwzględnienia wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2002 r., IV CKN 1256/00, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2000 r., III CKN 562/98).

Dokonana przez Sąd Okręgowy ocena dowodów czyni zadość powyższemu nakazowi, jest logiczna, zgodna z doświadczeniem życiowym i oparta na rozważeniu materiału dowodowego zebranego w sprawie. Trzeba przy tym podkreślić, że Sąd Okręgowy nie odmówił wiary zeznaniom zgłoszonych przez wnioskodawcę świadków (M. A., J. Ł., S. W. i S. S.) którzy potwierdzili wyjaśnienia wnioskodawcy co do wykonywanych przez niego czynności w spornym okresie pracy. Właśnie na ich podstawie, w powiązaniu z resztą materiału dowodowego sąd pierwszej instancji ustalił zakres wykonywanych przez wnioskodawcę czynności w tym okresie. Ocena całokształtu przeprowadzonego postępowania dowodowego doprowadziła Sąd Okręgowy do wniosków, które Sąd Apelacyjny podziela, że R. M. w okresie zatrudnienia od 1 września 1989 r. do 31 marca 1992 r. na stanowisku montera sprzętu gospodarstwa domowego w Przedsiębiorstwie (...) (obecnie (...) Sp. z o.o.) nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Apelacyjny podkreśla, że wcześniejsza emerytura jest dla powszechnego systemu świadczeń emerytalnych instytucją wyjątkową, określającą szczególne uprawnienia uprzywilejowanego kręgu podmiotów, stąd wymaga ścisłej wykładni i spełnienia ściśle określonych przez prawo warunków. Warunki przyznania prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach określa art. 184 ustawy emerytalnej. Zgodnie z tym przepisem, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu niższego wieku emerytalnego (przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40), jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz posiadają niezbędny okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn. Warunkiem uzyskania emerytury wcześniejszej jest również nieprzystąpienie do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenie

wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa (art. 184 ust. 2 ustawy emerytalnej).

Wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których ubezpieczonym przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej). W tym względzie ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odsyła do przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43). Przesłankę odpowiednio długiego okresu pracy w warunkach szczególnych zawiera § 4 rozporządzenia. Stosownie do tego przepisu, pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: po pierwsze, jeżeli osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn, a po drugie, ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (§ 2 rozporządzenia).

Decydującą rolę w analizie charakteru pracy wnioskodawcy z punktu widzenia uprawnień emerytalnych, ma możliwość jej zakwalifikowania pod konkretną pozycję wymienioną w Wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia. Rozporządzenie to wymienia enumeratywnie rodzaje wykonywanych prac, które uznawane są za pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pod warunkiem, że są wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Wyodrębnienie prac uprawniających do nabycia wcześniejszej emerytury ma charakter stanowiskowo-branżowy, co oznacza, że nie można dowolnie, z naruszeniem postanowień powoływanego rozporządzenia wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały przypisane w rozporządzeniu. A zatem skoro wnioskodawca nie pracował w żadnej z branż przemysłu wymienionej w Wykazie A do rozporządzenia, nie zajmował żadnego ze stanowisk wymienionych w tym wykazie, nie może skutecznie domagać się prawa do wcześniejszej emerytury.

Zatem zarzut naruszenia przez sąd pierwszej instancji prawa materialnego tj. przepis § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia należy uznać za całkowicie chybiony bowiem wnioskodawca nie wykonywał żadnej z prac wymienionych w Wykazie A do rozporządzenia.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że prawo do emerytury w wieku niższym od powszechnego z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest ściśle związane z szybszą utratą zdolności do zarabkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. Praca taka, świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy, przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też wykonująca ją osoba ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Prawo to stanowi przywilej i odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 27 ustawy emerytalnej, a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać w sposób gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo (wyroki SN: z dnia 8 czerwca 2011 roku, I UK 393/10, z dnia 22 lutego 2007 roku, I UK 258/06, z dnia 17 września 2007 roku, III UK 51/07, z dnia 6 grudnia 2007 roku, III UK 62/07, z dnia 6 grudnia 2007 roku, III UK 66/07, z dnia 13 listopada 2008 roku, II UK 88/08, z dnia 5 maja 2009 roku, I UK 4/09). Wymogi stawiane przez ustawodawcę, które należy spełnić w celu uzyskania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, należy zatem interpretować ściśle.

Końcowo należy wskazać, że błąd rachunkowy popełniony przez Sąd Okręgowy w obliczeniu ewentualnego stażu pracy wnioskodawcy w szczególnych warunkach, w świetle powyższych rozważań, nie ma żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny oddalił apelację jako bezzasadną na podstawie art. 385 kpc.

O kosztach procesu Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. oraz § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie

opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r., Nr 490).